

Допринос Краљице Драге развоју и духовној обнови Србије

Проф. др Божидар Раденковић

boza@krivak.rs

Мотиви предавања

Понижавање жена,
посебно Краљице Драге, је
унижавање сваког од нас.

Исправљање неправде и
прихватање истине о
доприносима Краљице
Драге, један је од
неопходних услова за
излазак Србије из друштва
заснованог на лажи и
социјалној и свакој другој
неправди.

Драгиња Драга Луњевица

[Драгиња Луњевица](#), ћерка окружног начелника у Милановцу, рођена је септембра 1866. у селу Луњевица.

Основну школу и Женски завод је завршила у Београду. Говорила је руски, француски и немачки језик.

Преводила је и писала романе и приповетке. Објављивала је и у иностранству. Била је уредница у часопису „Домаћица“ и члан српског новинарског друштва.

Први пут се заљубила у студента [Богдана Поповића](#), касније професора Универзитета и академика. Родитељи ту везу нису одобравали.

Када је напунила 16 година, родитељи су је удали за инжињера Светозара Машина. После три године брака, остала је удовица. Убијена је у мајском преврату 1903. Тада је имала 36 година.

Краљ Александар Обреновић

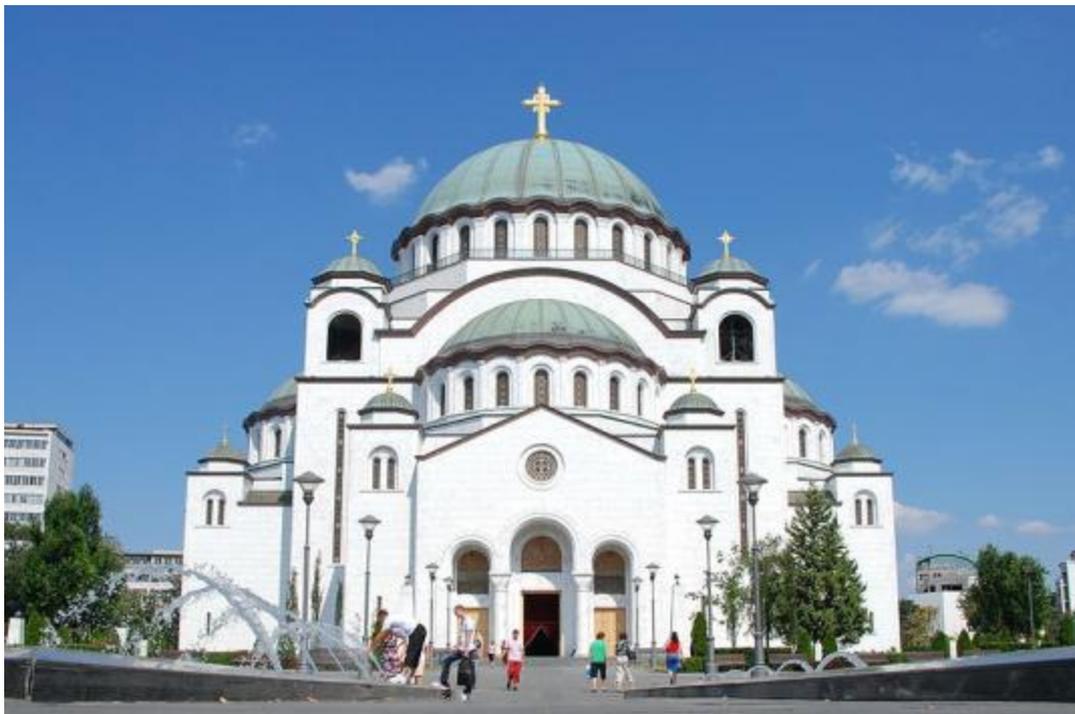
Александар Обреновић је син Краља Милана и Краљице Наталије. Рођен је 1876.

Са 18 година се проглашава пунолетним и преузима власт државним ударом.

Са 24 године се жени удовицом Драгом Машин.

Убијен је у мајском преврату 1903. Тада је имао 27 година.

Храм Светога Саве

На обали бијаричке плаже, од великих таласа давили су се Краљ Александар и његов учитељ пливања.

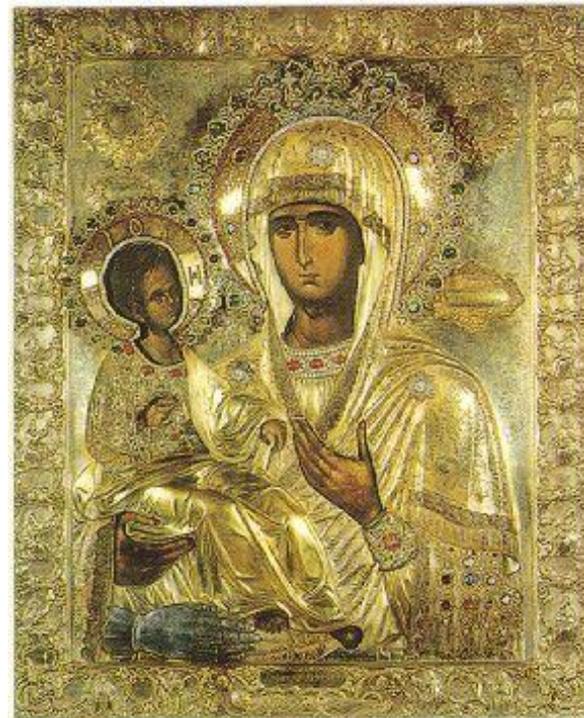
Александра је спасила Драга, док се учитељ пливања утопио.

Као захвалност Богу ради свог спасења, Краљ Александар је 1894. године донео Указ да се на темељу мале цркве посвећене Светом Сави сагради нови велики храм, а потом (1899.) и Закон о оснивању Друштва за подизање храма Светог Саве на Врачару.

Годину после, на дан веридбе (8. јула), Александар и Драга приложили су по 10.000 динара у злату, за почетак градње Светосавског храма у Београду.

Извор: [Милан Д. Јанковић, "Спомен-храм - од идеје до куполе"](#)

Манастир Хиландар

У зиму 1765-1766. у Хиландару је боравио и Доситеј Обрадовић који је оставио [сведочанство о спору Срба и Бугара](#) око управљања Манастиром. Доситеј записује да „у манастиру има само неколико Срба, а остало су Бугари који не могу да се погоде чији је Манастир”

Од краја XVIII века, манастиром управља игуманија – чудотворна икона Богородице Тројеручице. Игуман се поново бира тек од 1991.

Манастир Хиландар

На наговор Драге, Краљ Александар, за Васкрс 1896. [отпутовао је у Хиландар](#) и манастирском братству на Светој Гори приложио новац за отплату свих манастирских зајмова и дугова.

Намиривши дугове и рачуне, поново враћа Хиландар у својину српског народа.

Краљ Александар Обреновић, уз Мирослављево јеванђеље на дар, постаје и други ктитор српске светогорске светиње. Мирослављево Јеванђеље је прештампано у неколико стотина примерака.

Почетком XX века Хиландар је поново имао већину српских монаха.

Нажалост, за [Манастир Зограф](#), у коме су били српски, бугарски и грчки монаси, нико од Срба није платио дугове, па он 1845. потпуно прелази у бугарско власништво и управљање.

Боже правде - Химна Србије

[Боже правде](#) је завршни хор позоришног комада "Маркова сабља" из 1872. Химна Србије је од 1882.

Текст химне је написао [Јован Ђорђевић](#), први управник Краљевског српског народног позоришта и лични учитељ историје и географије Краља Александра Обреновића.

Химну је компоновао [Даворин Јенко](#), члан Српске Краљевске академије, капелник и композитор Краљевског српског народног позоришта.

Од 1903. до 1909. Србија није имала званичну химну. Када су балкански ратови постали извесни, Боже правде се опет певала као Химна.

Венчање Краљице Драге и Краља Александра

У Цркви Св. Марка, у књизи венчаних за преступну 1900. годину, 23. јула те године уписани су као законски венчани Александар Обреновић и Драга Машин.

Венчање је обавио архиепископ и митрополит српски Инокентије, а кум је био император и господар целе Русије Николај Други Романов.

Општа државна болница Краљице Драге

Приликом свечаног полагања темеља болнице, Краљ Александар је посебан део говора посветио Краљици Драги:

“Овде излазимо пред још једну јаву, која ову добротворну намеру у великој мери полепшава а нашу захвалност још повећава. Подружије Величанства на престолу, светла Госпођа, Краљица Драга, Она, која је и позвана и којој највише доликују добротворства према ближњима, имала је милост цело ово човекољубно и патриотско предузеће закрилити крилом Својега имена”.

15. октобра 1900. године почела је градња Опште државне болнице на Врачару.

Саграђени су: хируршки павиљон за мушкиње и женскиње, просектура, породилиште и велики павиљон за дечје инфективне болести.

1902. завршен је комплекс болница назван "Болница Краљице Драге".

[Извор: Жарко Вуковић, Обреновићи и српско лекарско друштво, Историја Медицине, Српски архив за целокупно лекарство, BIBLID 0370 8179, 130\(2002\) 3 4, pp.146-147, 2002.](#)

Драга, Александар и електрификација

15. маја 1899.

Краљ Александар поставио је камен темељац за прву хидро електричну централу у Србији.

Централу у Ужицу, на Ђетињи, су, по Теслиним нацртима, саградили професор Велике школе у Београду Ђорђе Станојевић и инжењер Аћим Стевовић.

На Краљев рођендан 14. августа 1900. централа је пуштена у рад. Само четири године пре, пуштена је у рад хидроцентрала на Нијагари.

Димитрије Туцовић је тим поводом говорио “о ужичким капиталистима жељним богаћења, који су дошли на идеју да експлоатишу реку”.

Извори:

- [1. Стеван Игњић, Ужице и околина 1842-1914.](#)
- [2. Н. Јанковић, Светско чудо ради из ината, Вечерње новости, 07. октобар, 2007.](#)

Допринос Краљице Драге родној равноправности у Србији

Краљица Драга је била члан Београдског Женског Друштва од своје младости.
Уређивала је часопис друштва “Домаћица”.
Преводила је ангажоване и актуелне текстове из страних женских часописа.

Виша Женска школа Краљице Драге

Виша женска школа, основана 1863.
обновљена је залагањем
Краљице Драге.

Школа је била јединствена по томе што је школовала женску омладину, припремајући их за учитељице основних школа и отварајући простор за високо образовање жена у Србији. За потребе државе отворене су и школе за стране језике и уведене стипендије за високошколце у иностранству.

Извор: [Виша Женска Школа Краљице Драге, Музеј града Београда](#)

Стипендије и финансирање листова

Била је покровитељ
листа Невен
Чика Јове Змаја

Финансијски је помагала
Студирање Јована Скерлића
у Женеви

Извор: “Краљица Драга Обреновић”, монографија, Ана Столић,
Завод за уџбенике, Београд, 2009. ISBN: 978-86-17-16133-8

Стипендије и финансирање листова

Стипендирала је Бору
Станковића

Финансијски је помагала
Јанка Веселиновића и
лист “Коло” који је уређивао

Извор: “Краљица Драга Обреновић”, монографија, Ана Столић,
Завод за уџбенике, Београд, 2009. ISBN: 978-86-17-16133-8

Бранислав Нушић

[Бранислав Нушић је био осуђен и затворен због увреде Краља у песми “Два раба”](#)

Краљица Драга је утицала на Краља Александра да превазиђе увреду и постави Бранислава Нушића за секретара Министарства просвете Србије.

Веренички прстен Краљице Драге

На молбу Удружења Београдских девојака, Краљица Драга је Заложила свој веренички прстен као прилог за подизање бисте песнику Војиславу Илићу 1903.

Извор: Д.Влатковић,
“Прстен за споменик песнику”,
Експрес политика 5.02.1995.

Мираз Краљице Драге

Краљу Александру и Краљици Драгој, Народна скупштина Краљевине Србије је 1901. као свадбени дар поклонила Борски рудник.

Краљ се одрекао свог дела, тако да је Борски рудник поклоњен као свадбени дар Краљици.

По тадашњем закону, мираз који жена унесе у брак, припада мужу.

После убиства Краља и Краљице, мираз је наследила Краљица мајка Наталија.

Краљица Наталија наслеђује Краљицу Драгу

Краљица Наталија је желела да наслеђену имовину поклони породици Јаковљевић, која није била у могућности да поклон прими из политичких разлога.

Београдском универзитету је у новембру 1903. преко свог адвоката завештала 8.428 хектара шума и два рудника злата.

Решењем Судије за неспорна дела Београдског првостепеног суда од 7.12.1923. године, број 974-А мираз је, и званично, у прешао у својину Београдског Универзитета.

На основу књиговодствене процене из 1939. године, мираз Краљице Драге вредео је седамнаест милиона динара.

Имање је одузето Универзитету у Београду решењем Министарства аграрне реформе и унутрашње колонизације НР Србије број 12752 од 11. априла 1946.

Позлаћена биста краљице Наталије склоњена је из Ректората.

Наставна база Шумарског факултета

Један део мираза Краљице Драге је данас: Наставна база Шумарског факултета Универзитета у Београду - Дебели луг.

Извори:

Министарство пољопривреде трговине шумарства и водопривреде републике Србије
[Наставна база Дебели луг - Поглавље 2.2, Имовинске и правне прилике, стр 9.](#)
[Центар за наставно научне објекте, Шумарски факултет.](#)

Конак старог двора је срушен 1904.

[У Старом двору је рођен и убијен Краљ Александар Обреновић.](#)

После убиства нови краљ Петар I Карађорђевић је наредио да се двор сруши.

Булевар Краља Александра

Булевар Краља Александра Обреновића није само **најдужа улица у Србији**, већ и **најстарија активна улица**. У време када је на ушћу Саве у Дунав био римски каструм (тврђава) правцем Булевара ишла је римска **Виа Милитарис**.

Сећање на Краљицу Драгу

Места:

- Драгиње
- Драгово
- Драгинац
- Врањска Бања, Бања Краљице Драге

Фудбалски клуб “Драгиње”

Кукуруз назван: “Кривак Краљице Драге”
засејан је у селу Луњевица 2011.

[Коло Краљице Драге](#)

Подигнут јој је споменик у Милановцу. Открила га је председница Народне скупштине Републике Србије, Славица Ђукић-Дејановић, 23. априла 2010.

Иницијатива

За постављање плакете посвећене Краљици Драги
у Селу Драгиње, Општина Коцелјева.

Закључак

Краљица Драга је била школована, родољубива и штедљива жена. Била је саветник и савладар свога мужа.

На њену иницијативу, Краљ Александар је повратио Хиландар, започео изградњу Храма Светог Саве и направио фототипско издање Мирослављевог Јеванђеља.

Обновила је Вишу женску школу у Београду.

Покренула је и завршила изградњу болничког комплекса у коме се данас налази део Медицинског Факултета.

Подржавала је иницијативу да Велика школа постане Универзитет.

Њен мираз, који је после њене смрти наследила Краљица Наталија, поклоњен је Универзитету у Београду.

Допринос Краљице Драге развоју и духовној обнови Србије

Проф. др Божидар Раденковић

boza@krivak.rs